

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Speciální školy a Učiliště Kladno-Vrapice, Vrapická 53

Vrapická 53, 272 01 Kladno

Identifikátor školy: 600 021 661

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 Malá Strana

Školský úřad Kladno, ul. K Nemocnici 2007, 272 01 Kladno

Termín konání orientační inspekce: 2. - 4. listopad 1999

Čj.	025 347/99-2165
Signatura	ob3zt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání

Odborné učiliště, Praktická škola

Český jazyk a literatura

Stanovené výukové cíle v jednotlivých hodinách odpovídají standardu vzdělávání příslušných učebních oborů. Rozpracované časově-tematické plány jsou v souladu s učebními osnovami. Kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky je zajištěna dobrou připraveností vyučující na jednotlivé vyučovací hodiny.

Nejpodstatnější část výuky předmětu zajišťuje vyučující s pedagogickou způsobilostí, ale bez způsobilosti odborné. Kvalitu výuky ovlivňovala právě tato skutečnost. Výuka probíhá v kmenových třídách jednotlivých ročníků, žáci vlastní vhodně vybrané učebnice, vyučující je zásobena mnohočetným podpurným materiálem, jehož používání zvyšuje úroveň výuky. V hodinách byla velmi účelně využívána didaktická technika. Výukové prostory odpovídaly psychohygienickým zásadám, učební prostředí mělo standardní úroveň.

Výběr, sled a množství informací byl přiměřený náročnosti učiva a specifickým podmínkám tříd. Vyučovací hodiny byly ze strany vyučující dobře připravené a sestavené. Žákům bylo učivo vhodně vysvětlováno, poté několikrát zkušeno na mnohých příkladem. Zásadní vědomost byla žákům dostatečně opakována a zdůrazňována. Žáci s ní pracovali variabilními metodami a pomalu si ji vštěpovali. Po celé vyučovací hodiny byl používán názor, konkrétní přístup k jednotlivcům, závěrečné opakování všemi zúčastněnými. Ve struktuře hodin byla vhodně zvolena přiměřená disproporce mezi teorií, praktickou aplikací a velmi dobře vypracovaným krátkým zápisem. Vyučovací hodiny byly dynamické, měly spád. Po celou výuku byly zohledňovány individuální potřeby a schopnosti žáků. Organizace výuky jim umožňovala pracovat vlastním tempem.

Žáci vyvíjeli aktivitu a vzhledem ke svým možnostem se snažili učivo aplikovat. Při řešení úkolů jim byla poskytována pomoc. Žáci byli dostatečně motivováni a pozitivně posilováni. Osobnost žáka byla dostatečně respektována.

Největším nedostatkem výuky byla nedostatečná odborná zdatnost vyučující, která tak měla problémy s důkladným vysvětlováním nepochopeného jevu, s použitím různých příkladů, s hbitou reakcí na chybné odpovědi včetně konkrétního osvětlení různorodou formou. Vyučující s výukou hodnoceného předmětu začíná v současném školním roce. Tohoto nedostatku si je vědoma, má snahu jej odstranit důkladnou přípravou.

Plánování, příprava výuky má velmi dobrou úroveň, personální podmínky jsou nevyhovující, materiální a psychohygienické podmínky mají standardní úroveň; organizace, formy a metody práce, motivace a komunikace mají velmi dobrou úroveň.

Celkově je výuka hodnocena od dobré až po velmi dobrou.

Občanská výchova

Časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu. Kontrolou třech časově-tematických plánů s učebními osnovami schválených vzdělávacích programů bylo zjištěno, že v jednom případě byl monotematický celek zahrnující asi 14 vyučovacích hodin rozpracován pouze do jedné vyučovací hodiny. Tematický plán vyučující je stvrzen podpisem ředitele školy.

Ostatní plány obsahují konkretizované tematické celky s uvedením časového harmonogramu. Plánované cíle jsou v souladu se zásadou soustavnosti přiměřené věku a typu žáka.

Předmětu vyučují pedagogicky a odborně nezpůsobilé vyučující. Pouze jedna z nich je absolventkou vysokoškolského studia. Právě odborná nezpůsobilost pedagogů ovlivňuje negativně kvalitu výuky. Ze zhlédnuté výuky bylo patrné, že materiální podmínky pro výuku jsou pouze vyhovující. V jedné hodině se pracovalo s odbornými publikacemi a názorným příkladem. Didaktická technika, jež by právě v této výuce byla velmi nápomocna pro pochopení souvislostí, používána vůbec nebyla.

V jedné z hodin byly použity variabilní formy práce, převažovala aktivní práce žáků. Vyučující měla přehled o vykládané látce, učivo podávala přiměřeně ke schopnostem žáků. Pokládané otázky byly srozumitelné a vedly k úvaze o světě okolo nás. Vyučující apelovala na základní cíl předmětu - formativní složku - spočívající ve formulování postojů žáků v jejich každodenním životě. Žákyně povětšinou soustředěnou pozorností vstřebávaly důležité informace. Byla použita odborná publikace s obrazovým materiálem. Vyučující ve svých úvahách byla v několika případech velmi rychlá a žákyně svým hbitým způsobem vyjadřování a uvažování zaskočila. Hodina měla dynamiku a spád.

V dalších hodinách byly předkládány hotové informace bez jakéhokoliv názoru. V jedné hodině následoval obsáhlý zápis poznámek do sešitů dle přesného opisu z tabule. Při závěrečném čtení poznámek žáci dokazovali, že vykládané látce příliš nerozuměli, ba vyučující jim problematiku nebyla schopna blíže vysvětlit a přiblížit. Nezázivný zápis poznámek do sešitů, který se protáhl do větší půle hodiny, žáky nebavil. Při jejich hovoru je vyučující napomínala a vyžadovala klid ve třídě. Některé odborné nedostatky ve výkladu nebyly náležitě vysvětleny a rozvedeny. Příprava vyučující spočívala převážně v transformaci pouček z učebnice.

Jako nevyhovující je hodnocena vyučovací hodina založená na nesourodém a chaotickém výkladu. Vyučující vykládané téma pro žáky nesmírně důležité vzhledem k vytváření vlastního hodnotového žebříčku nezvládla. Neprofesionálně podaný výklad měl v určitých chvílích podobu nesmyslného a neurčitého slovního chaosu. Podstata vykládané záležitosti zcela unikala. Závažným problémem jsou hrubé chyby v sešitech žáků uvádějící chybné údaje k historickým událostem. Sešity nebyly vyučující kontrolovány. Vzhledem k mnohým podstatným nedostatkům ve výuce je třeba odborného a pedagogického vedení ze strany vedení školy.

Používání spisovného kultivovaného jazyka dělalo vyučujícím problémy. Prostor žákům pro vlastní komunikaci byl dáván, ale ti mnohdy nevěděli, jak reagovat, jelikož výuka nebyla uspořádaná.

Plánování a příprava výuka je celkově hodnocena jako dobrá, v jednom případě jako nevyhovující. Podmínky pro výuku jsou nevyhovující vzhledem k odborné nezpůsobilosti pedagogů, jež se ve dvou případech projeví jako nedostačující, a vzhledem k nevhodnému materiálnímu vybavení. V organizaci, formách a metodách výuky jsou negativa a pozitiva v rovnováze - hodnoceny dobře, motivace žáků, interakce a komunikace vykazují rezervy - hodnoceny dobře.

Celkově je výuka občanské výchovy hodnocena ve škále od velmi dobré po nevyhovující vyžadující okamžité řešení.

Rodinná a zdravotní výchova

Předmět je vyučován v praktické škole se zaměřením na péči o rodinu a vedení domácnosti. Tematický plán výuky je zpracován vyučující dle platných učebních osnov, ale zápisy v třídní knize nesouhlasily s rozpracovanými tematickými okruhy v plánu, takže plán není

plněn. Vyučující si témata volí dle svého vlastního výběru.

Předmětu vyučuje odborně a pedagogicky nezpůsobilá vyučující. Podmínky pro výuku měly standardní úroveň, používány byly učebnice základní školy. K přiblížení konkrétně vykládané látky chyběl konkrétní názor, který je pro typ vyučovaných žáků velmi nutný. Prostředí pro výuku bylo vkusně esteticky upraveno, vytvářelo vhodný kolorit pro výuku. Třídou navštěvují 4 žákyně.

Téma zdravotní výchovy bylo náročněji vykládáno pro daný typ žáka. Hodina byla vystavěna na výkladu, ve kterém byly předávány hotové informace doplněném obrazovým materiálem náročnější povahy. Žákyně pozorně naslouchaly, ale při otázce směřující na ně, nereagovaly, látce plně neporozuměly. Vyučující zvolila pro pochopení problému obtížnou cestu. Vyučovací hodina pak nesplnila žádaný efekt. Naopak hodina rodinné výchovy měla velmi dobrou úroveň. Žákyně byly vedeny k samostatnému posuzování skutečnosti, kterou se na jednoduchých příkladech učily hodnotit a přijímat ji. Žákyně vlastním slovním projevem zdůvodňovaly své názory. Hodina byla postavena na jejich aktivní činnosti. Vedení hodiny bylo směrem k žákyním přiměřené a přispívalo k pochopení mnohých dovedností, návyků a zvyklostí, se kterými se žákyně denně setkávají, ale neumějí si je uvědomit, popř. aplikovat. Vyučující si žákyně získala svým přátelským a vstřícným projevem, žákyně s ní bezprostředně komunikovaly. Učitelka uměla vhodně začlenit v pravou chvíli do výkladu vlastní události ze svého života emotivně podané. Žákyně právě na tyto „příběhy ze života“ hbitě reagovaly. Vyučující tak dobře zvládala používání motivačních výzev spolu s pozitivním posilováním během celé vyučovací hodiny. V závěru hodiny bylo provedeno hodnocení výkonu žákyň prostřednictvím vlastního sebehodnocení. Cíl i obsah hodiny byl splněn. Komunikace při výuce probíhala na základě dohodnutých pravidel jednání, při nichž je plně respektována osobnost žáka.

Plánování a personální podmínky mají nevyhovující úroveň, materiální a psychohygienické podmínky jsou dobré, organizace, formy a metody výuky mají velmi dobrou úroveň, motivace a hodnocení, komunikace jsou velmi dobré.

Celkově je úroveň rodinné a zdravotní výchovy hodnocena jako dobrá.

Odborné předměty

Ocelové konstrukce, Zařízení závodů, Květinářství, Odborné kreslení

Výuka odborných předmětů není ve škole zajištěna vyhovujícím, optimálním způsobem: ve škole nejsou zřízeny odborné pracovny pro výuku odborných předmětů, požadavek studia speciální pedagogiky nesplňuje žádný učitel, vysokoškolského vzdělání dosáhli 2 vyučující. Bylo hospitováno u 3 učitelů, t. j. u jedné třetiny učitelů odborných předmětů.

Výuka probíhala v souladu s časově-tematickými plány učiva, které byly vytvořeny jednotlivými učiteli rozpracováním učebních osnov předmětů.

Vyučovací hodiny měly znaky výuky na běžné, nikoliv speciální střední škole. Základem byl výklad učitele s občasným doplněním ze strany žáků; sporadicky byl zaznamenán pokus žáky pro vykládané téma průběžně motivovat. V průběhu ojedinelého zkoušení zbývajících žáci pasivně sledovali projevy spolužáků.

Výklad nového učiva se odehrával téměř výhradně v rovině teoretické, (někteří vyučující nerespektovali spisovný jazyk), nebyly využity názorné pomůcky (výjimečně žáci dostali nakopírovaný text), aktivizace žáků byla na nízké úrovni. Dalšími negativy byla zjištění, že žáci nemají učebnice ani další texty jsou nuceni většinu probraného učiva zapisovat do sešitů, přičemž mnohdy mají problémy se psaním vůbec. Pozitivy zaznamenanými více než sporadicky byly mezipředmětové vztahy, upozornění na bezpečnost a hygienu práce a seznamování žáků

s moderními technologiemi.

Pro hospitované hodiny odborných předmětů byl charakteristický pěkný přístup vyučujících k žákům, respektování jejich osobnosti, snaha vytvářet příznivou, nestresující atmosféru. Zvolené metody a formy práce však nekorespondovaly s typem školy, efektivita takto vedených hodin vzhledem k žákům byla na nízké úrovni.

Plánování výuky je na dobré úrovni, totéž nelze konstatovat o její přípravě. Personální podmínky jsou nevyhovující, materiální podmínky byly zjištěny jako vyhovující. Organizace výuky, metody a formy práce jsou hodnoceny jako nevyhovující pro tento typ školy; motivace, interakce a komunikace mají ještě vyhovující úroveň.

Celkově je výuka těchto odborných předmětů hodnocena jako ještě vyhovující.

Dílenská zařízení

Sledovaná výuka ukázala, že byla probírána témata v souladu s učebními osnovami a s vypracovaným tematickým plánem učiva, který konkretizoval obsah učiva pro příslušný ročník školy. Předmětu vyučuje učitelka bez pedagogické a odborné způsobilosti. S náplní předmětu má vyučující zkušenosti ze svého předchozího pracovního období, ve kterém působila jako odborná mistrová učebního oboru se zaměřením na práce při šití oděvů. Vhodné učební pomůcky jsou k dispozici v odborně vybavených dílnách, ve kterých žákyně vykonávají odbornou praxi.

Opakovací hodina byla ze strany vyučující dobře připravena. Do skupinové práce byly zapojeny všechny žákyně, jež s vyučující spolupracovaly, byly schopny vyvozovat i jednoduchou komplexnější vědomost. Při zvolené formě opakování probraného celku byly zohledňovány individuální potřeby a schopnosti žáků. Vyučující vytvořila nestresující prostředí, v němž bylo možné s ní běžně komunikovat. Zásadním nedostatkem celého průběhu práce žákyň bylo její nevyhodnocení a následné chybějící sdělení konkrétního výsledku. Neuskutečněná konečná pointa připravené soutěže tak nepřinesla konečný efekt. Závěr vyučovací hodiny zbytečně zabíhal do další oblasti učiva, jejíž pochopení bylo pro žákyně obtížné. Nebyly využity názorné pomůcky, bez nichž působil krátký výklad příliš teoreticky. Žákyně ztrácely pozornost, byly nesoustředěné, rozptýlené. Zvolená organizace práce nebyla vzhledem ke konečné efektivitě hodiny vhodně zvolena.

Způsob hodnocení žákyň nebyl příliš výrazný, absentovalo konečné zhodnocení výkonu žákyň. Vyučující ve třídě navodila příjemnou pracovní atmosféru, žákyně bezprostředně komunikovaly, ve třídě byl vytvořen prostor pro diskusi.

Závažným problémem, obzvláště na tomto typu školy, byl odchod několika žákyň z výuky a jejich následné nezapsání vyučující v třídní knize. Nepřítomné žákyně nebyly zřetelně nikde vykazovány, vyučující si početní stav ve třídě nekontrolovala.

Plánování a především příprava výuky měly velmi dobrou úroveň, personální podmínky jsou nevyhovující, materiální podmínky mají dobrou úroveň, organizace, formy a metody výuky vzhledem ke konečné efektivitě hodiny měly úroveň dobrou, motivace a hodnocení byly dobré, vzájemná komunikace během hodiny velmi dobrá.

Sledovaná výuka měla dobrou úroveň.

Odborný výcvik

Jedná se o profilující předmět, neboť žáci tráví v souladu s učebními plány jednotlivých oborů praktické školy a oborů odborného učiliště v prvním a ve druhém ročníku polovinu doby strávené ve škole praktickým cvičením respektive na odborném výcviku; ve třetím ročníku

pouze jeden den v týdnu navštěvují teoretickou výuku.

Pro výuku jsou ve škole vytvořeny velmi dobré podmínky z hlediska pracovišť odborného výcviku; personálně není výuka zabezpečena vyhovujícím způsobem; velké většina mistrů odborného výcviku (MOV v dalším textu) nemá splněny kvalifikační podmínky (studium speciální pedagogiky neabsolvoval žádný z MOV), většinou mají MOV dokončeno střední odborné vzdělání, pouze 25 procent MOV má ukončeno úplné střední vzdělání a 3 MOV absolvovali studium pro získání pedagogické způsobilosti.

Hospitace se uskutečnily společně s ředitelem a zástupcem ředitele školy pro praktické vyučování (ZŘŠPV v dalším textu) ve čtyřech pracovištích včetně smluvně zajištěných (hotel) a pracoviště, kde probíhá výuka formou zakázky. Tato možnost je dána hospodářskou činností, jež má škola schválenou zřizovatelem.

Výuka odborného výcviku probíhá podle časově-tematických plánů učiva parafovaných ZŘŠPV, které jsou rozpracováním učební osnovy předmětu. Pro zajištění řádného plnění učební osnovy jsou žáci minimálně jedenkrát do roka přerazováni na jiná pracoviště.

Žáci jsou pro výuku vhodným způsobem motivováni; i např. finančně, neboť za produktivní práci jsou odměňováni v souladu s platnou právní normou. (Rozsah produktivní práce stanovuje MOV). V závislosti na ročníku jsou žákům předváděny jednotlivé činnosti, které po nácviku opakovaně trénují až do získání určitých dovedností. Žáci vyšších ročníků nabyté dovednosti uplatňují při zhotovování výrobků, stavbách a poskytování služeb.

Ve své činnosti jsou žáci často kontrolováni MOV příp. instruktory, kteří dbají na vytváření a fixování správných návyků, odstraňují návyky nevhodné.

Úroveň vedení dokumentace na navštívených pracovištích svědčí o důslednosti kontroly týkající se této oblasti odborného výcviku zástupcem ŘŠPV a vrchními MOV.

Plánování výuky je na dobré úrovni, podmínky až na personální zajištění rovněž. Vyučovací jednotky se vyznačovaly stanovenými cíli, jichž bylo dosahováno vhodnými formami práce.

Úroveň výuky odborného výcviku je hodnocena jako velmi dobrá, s výraznou převahou pozitiv.

Zvláštní škola internátní (ZvŠI v dalším textu)

Hospitace se uskutečnily ve čtyřech hodinách výuky zvláštní školy, a to v předmětech: český jazyk (dvě hodiny), dále občanská výchova a hudební výchova.

Výuka v ZvŠI probíhá podle MŠMT ČR vydaného učebního plánu pro zvolený vzdělávací program. Učivo osnov je shodně uvedeno i v tematických plánech, jejich zpracování má však ryze formální charakter. Ze zápisů v třídní knize II. třídy (7., 8., a 9. postupný ročník) pro školní rok 1999/2000 vyplývá nesoulad s tematickými plány ve vztahu k časovému rozvržení učiva i vzájemné integraci témat pro jednotlivé ročníky v předmětu občanská výchova. V tomto případě nelze doložit plnění obsahu předmětu ani zápisy v sešitech, jelikož nejsou vedeny.

Výukové prostory kmenových tříd jsou pro stávající počty žáků dostatečné. Tepelné a světelné podmínky byly v době inspekce vyhovující. Žákovský nábytek je zánovní, ve velmi dobrém technickém i estetickém stavu, ostatní vybavení nábytkem je staré, funkční. Z hlediska podnětnosti pro výuku (přehledy učiva, informační materiály, práce dětí) jsou lepší podmínky v první třídě, ve zlepšení podnětnosti pracovního prostředí druhé třídy jsou rezervy. Rozvrh hodin respektuje desetiminutové přestávky (výjimkou je první přestávka, která je zkrácená o pět minut), dvacetiminutovou hlavní, polední jednu hodinu. Vyučovací hodina trvá 45 minut.

Při hospitační činnosti bylo zjištěno ve dvou případech překročení stanovené vyučovací doby o pět minut a krácen tak čas na relaxaci a přípravu na další vyučování. Všichni žáci měli k dispozici učebnice a potřebné učební texty. Didaktickou technikou je škola pro potřeby výuky vybavena v postačující míře, její využití v průběhu inspekční činnosti ve škole bylo zaregistrováno v hodině hudební výchovy.

Předměty byly hospitovány u dvou učitelů. V I. třídě byly hodiny odučeny vyučující bez příslušné kvalifikace, o studium speciální pedagogiky má zájem. Vyučující II. třídy má vysokoškolské pedagogické vzdělání bez potřebné odbornosti.

Pokyny učitelů byly z hlediska potřeb žáků jasné, vhodné a srozumitelné. Vyučující zvolili převážně standardní formy a metody práce. Výuka byla připravena, avšak v jejím pojetí dominovalo předávání hotových poznatků, v jedné hodině bylo učivo vyvozováno společně se žáky. Učivo bylo podáváno věcně správně, nebyly zaznamenány terminologické nedostatky. Negativními jevy v jedné hodině byly monotónnost, převaha verbálního projevu, dalším nedostatkem bylo organizační nezvládnutí jedné vyučovací jednotky. Způsob řízení výuky žáky málo aktivoval, absentovala rozmanitost forem práce. Průměrnou úroveň měla organizace práce v ročníkových skupinách. Při zadávání samostatné práce byla respektována zásada přiměřenosti, individuální přístup byl uplatňován především u méně úspěšných žáků. Byla využita práce s učebnicí. ČŠI konstatuje celkově velmi slabou úroveň vedení písemností žáků. Sešity jsou často poškozené vytrháváním listů, mají „pokreslené“ titulní strany, obsahují i zápisy učiva jiného předmětu a pod.

Úvodní motivace byla využívána spíše ve třídě mladších žáků. V průběhu vyučování byli všichni žáci motivováni pochvalou, odvoláním na vlastní zkušenosti a příklady z praxe. Častěji byla vyslovována pochvala než vytýkány chyby. Po zadání samostatné práce se učitelé přesvědčili, zda žáci úkol pochopili, bylo možné pozorovat diferencovaný přístup k jednotlivým dětem. Hodnocení vědomostí bylo průběžné, pozitivně laděné, individuální možnosti byly respektovány. Většinou bylo dbáno v závěru hodiny na shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků.

Normy chování jsou zachyceny ve *Školním řádu*, který vychází z předepsaných ustanovení a zvláštností školy. Atmosféra ve třídách byla většinou klidná, bez kázeňských problémů. Dovednost žáků souvisle se vyjadřovat je nízká, vyučující souvislejší mluvní projev žáků v hodinách (až na jedinou výjimku) většinou nerozvíjeli. Ve snaze zajistit rychlejší spád výuky odpovídali často na otázky za žáky.

Plánování a příprava výuky je hodnoceno průměrně s výjimkou plánu výuky občanské výchovy (zjištěné nedostatky), materiální podmínky průměrné, personální podmínky ještě vyhovující. Organizace, formy a metody práce byly zjištěny jako vyhovující; motivace a hodnocení velmi dobré úrovně, interakce a komunikace na průměrné úrovni.

Celkově je kvalita vzdělávání na ZvŠI hodnocena průměrně.

Součástí zvláštní školy je internát pro děti a mládež. Jsou zde umístěni chlapci, žáci zvláštní školy a učiliště, kterým byla nařízena ústavní nebo ochranná výchova, případně na základě předběžného opatření nebo na dobrovolný pobyt. Internát zabezpečuje výchovu mimo vyučování, poskytuje ubytování a stravu v nepřetržitém provozu. Nabízí aktivity pro volný čas a také přípravu na vyučování. Vychovatelé jednotlivých výchovných skupin vedou předepsanou dokumentaci, zaznamenávají přehled o docházce dětí a vedou o činnosti přehled výchovné práce.

Vnitřní řád školy určuje základní informace o provozu internátu, režimu dne, stanovuje pravidla pro svěřence, zaměstnance a rodiče.

V internátě jsou dodržována práva dětí v oblasti korespondence, možnosti návštěv, přístupu k tisku a pod.

Kapesné je dětem poskytováno dle platné směrnice. Kritéria pro jeho hodnocení jsou všem známa. Dětem jsou též poskytovány osobní dárky u příležitosti významných událostí.

Internát je zabezpečován sedmi vychovateli, třemi pomocnými vychovateli, noční služba je posilována pracovníky civilní služby. Podmínky úplné odborné a pedagogické způsobilosti nespĺňuje žádný vychovatel.

Pravidla pro organizaci výchovně vzdělávacího procesu a provozu internátu jsou jasně stanovena Vnitřním řádem ZvŠI v Bělči. Personální zabezpečení vychovateli je z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti nevyhovující. Prostorové podmínky umožňují realizovat výchovně vzdělávací program bez omezení.

ČŠI považuje za vhodné vytvořit ze ZvŠI samostatný právní subjekt, kterým byla do svého sloučení se SpŠ a U Kladno-Vrapice.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má představu o dalším působení školy. Prioritou je udržení stávající nabídky učebních oborů pro žáky - absolventy speciálních základních škol, příp. nižších než devátých ročníků základních škol v regionu. Dalším krokem je plánované osamostatnění ZvŠI zřizovatelem školy dosud nerealizované. Tímto způsobem bude zjednodušen chod celého zařízení včetně kontroly pedagogického procesu. Se svou vizí další budoucnosti školy ředitel školy zatím neseznámil žádného ze sociálních partnerů včetně zřizovatele.

Střednědobé plánování je reprezentováno dokumentem nazvaným *Celoroční plán učebně výchovné činnosti na školní rok 1999/2000*. Materiál svědčí o vhodném přístupu vedení školy k této problematice; předložený plán má dobrou vypovídací úroveň a je předpokladem úspěšného řízení školy včetně kvalitní kontroly pedagogického procesu.

Krátkodobé plánování je realizováno pravidelně každý měsíc konanými poradami vedení školy s učiteli a MOV, ze kterých vyplývají úkoly pro následující období, navíc porady vedení školy se scházejí pravidelně každý týden.

Výchovně vzdělávací práce školy se realizuje podle MŠMT ČR schválených dokumentů; byl zkontrolován učební plán zvláštní školy a následující vybrané učební obory praktické školy a odborného učiliště:

Stanovená týdenní dotace předmětů vyučovaných na zvláštní škole je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu *Zvláštní škola* schváleného MŠMT ČR pod č. j. 22.980/97-22.

Obor 63-43-3 *Praktická škola se zaměřením na práce v zahradnictví* podle MŠMT ČR schválených učebních dokumentů č.j. 22.583/96-24 vydaných dne 26. 6. 1996 s platností od 1. září 1996 počínaje 1. ročníkem.

Obor 36-95-2 *Sklenářské práce* je vyučován podle dokumentů č.j. 24.416/9524, které byly vydány dne 6. 11. 1995 s platností od 1. 9. 1996 počínaje 1. ročníkem.

Obor 36-82-2 *Zámečnické práce ve stavebnictví* podle dokumentů č.j. 20.357/95-24, které byly vydány dne 9. 8. 1995 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.

Obor 64-64-2 *Kuchařské práce* podle dokumentů č.j. 20.157/95-24 vydaných dne 4. 8. 1995

s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.

Obor 45-88-2 *Květinářské, zelinářské a ovocnářské práce* podle dokumentů č.j. 20.359/95-24 vydaných dne 9. 8. 1995 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.

Žákům praktické školy je umožněno po absolvování 1. ročníku dokončit 9. ročník zvláštní školy a přestoupit do odborného učiliště.

Kontrolou a srovnáním reálného rozvrhu hodin s uvedenými učebními dokumenty nebyl zjištěn rozpor mezi výukou a schválenými učebními plány.

Plánování pedagogického procesu je postaveno na reálném základě. Byla v něm zjištěna určitá převaha pozitiv nad negativy, je hodnoceno velmi dobře.

Organizování

Zařízení s celkem 57 pedagogickými zaměstnanci (učiteli, MOV a vychovateli) a 341 žákem (stav k datu inspekce) má jednoduchou a funkční organizační strukturu. V čele stojí ředitel, jemuž jsou přímo podřízeni zástupkyně pro teoretické vyučování (ZŘŠTV v dalším textu,) a ZŘŠPV, zástupce pro ZvŠI a hlavní ekonomka. Jednotliví zástupci ředitele školy mají kromě kompetence k přímému řízení k dispozici: vedoucího učitele odloučeného pracoviště a 2 vrchní MOV. Organizační struktura je vyhovující a umožňuje kvalitní řízení a zvl. důslednou kontrolu pedagogického procesu. Hlavním poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada scházející se 5x ročně, dále byly ustaveny předmětové komise jednotlivých odborných předmětů. Tyto komise sice mají rozpracovaný plán práce pro letošní školní rok, v průběhu hospitací však nebyly zjištěny jimi požadované tendence v práci učitelů.

Chod zařízení určován *Vnitřním řádem školy*, ve kterém jsou jednak zmíněny povinnosti žáků vyplývající z právní normy; vhodným způsobem v něm jsou zakomponována práva žáků obsažená v ČR ratifikovaných listinách. Vyučující respektují *Pracovní řád SpŠ a U Vrapice*, který je totožný s *Pracovním řádem pro zaměstnance škol a školských zařízení* vydaným MŠMT ČR, své úkoly mají dále specifikovány v pracovních náplních.

Vnitřní informační systém je založen na přenosu informací na pedagogických radách, dále na schůzích svolávaných vedoucími jednotlivých úseků. Informace dlouhodobého charakteru jsou umístěny na nástěnkách ve sborovnách.

Přenos informací směrem k rodičům a zákonným zástupcům žáků je zajištěn prostřednictvím 3x ročně svolávaných schůzek rodičů; dále žákovskými knížkami (ne vždy důsledně vyplňovanými a kontrolovanými), osobními dopisy a návštěvami rodičů ve škole. Informace o škole jsou k dispozici v průběhu dní otevřených dveří, na burze středních škol okresu, v informačních letáčích, regionálním tisku, výroční zprávě o činnosti školy a jinde. Tradicí začíná být prodejní výstava prací žáků školy v Dělnickém domě v Kladně.

Organizační struktura je funkční, stejně tak přenos informací. Oblast je hodnocena velmi dobře.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení a motivování pracovníků je založeno především na hmotných stimulech, které se zdají vedení školy být nejefektivnější. Pro přiznávání nadtarifních složek platu byla vypracována pro jednotlivé skupiny pracovníků podrobná (asi 20) kritéria, se kterými byli vyučující i MOV seznámeni, jsou umístěna ve sborovně školy. Rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším přiznaným osobním příplatkem je dostatečný (řádově několik tisíc Kč) a proto má motivující charakter. Dalším faktorem stimuluje zlepšování práce jsou ředitelem školy vypsané tematické úkoly spočívající např. v tvorbě učebních textů v těch předmětech, kde nejsou k dispozici. Přestože

cílová částka je poměrně vysoká, vyučující dosud pouze zahájili práci na požadovaném.

Sebevzdělávání pedagogů je nutností, neboť v pedagogickém sboru učitelů je pouze jeden absolvent studia speciální pedagogiky (dva další ji v současné době studují). Podle sdělení ředitele školy začne si od jara doplňovat vzdělání touto oblastí pedagogiky polovina členů pedagogického sboru - učitelů; ve skupině MOV si doplňují úplné střední vzdělání dva pedagogové.

Sebehodnocení školy je částečně zmíněno ve výroční zprávě o činnosti školy za školní rok 1998/99.

Vedení a motivování pracovníků je ze strany vedení školy promyšlené, ze strany vyučujících není přijímáno vstřícně. Vyučující zatím setrvávají převážně v pasivitě, přestože u většiny z nich dosažené vzdělání je nedostatečné.

Oblast je hodnocena průměrně, soulad mezi pozitivy a negativy.

Kontrolní mechanismy

Systému kontrolní činnosti je v plánu práce věnována dostatečná pozornost. Tato činnost obsahuje zjištění stavu, jeho analýzu a z ní vyplývající důsledky pro jednotlivé pedagogické pracovníky. Dokladem probíhající kontrolní činnosti jsou hospitační záznamy ředitele školy a jeho zástupců. Frekvence hospitací je však malá; v loňském školním roce byl navštíven každý vyučující maximálně dvakrát, v letošním školním roce hospitoval zatím pouze ředitel školy a ZŘŠPV u malého počtu pedagogů.

Z pohospitačních rozborů zhlédnutých hodin navštívených společně se zástupci ČŠI realizovaných ředitelem školy, příp. ze zápisů ZŘŠPV bylo patrné, že oba tito vedoucí pracovníci dokáží dobře zhodnotit jednotlivé části vyučovací jednotky z metodického hlediska i z hlediska efektivity výuky pro žáky, vyzdvihnout pozitiva i negativa a doporučit opatření ke zlepšení stavu.

ZŘŠTV prováděla hospitační činnost ve vyučovacích hodinách v uplynulém školním roce, v letošním školním roce hospitační činnost před inspekční návštěvou ještě nezahájila. Z písemných hospitačních záznamů vyplývá, že převážná část hospitovaných hodin je hodnocena pozitivně, kladně. Při návštěvě vyučovacích hodin spolu se školní inspektorkou bylo hodnocení hodin již více kritičtější, ZŘŠTV uměla dobře formulovat i negativní zjištění. Hlavní pozornost nebyla v uplynulém období věnována organizaci, formám a metodám ve výuce, kdy v těchto jevech se objevují nejvýznamnější nedostatky.

Je žádoucí, aby všichni vyučující podstoupili kvalifikované posouzení své činnosti a rozvíjeli své kvality potřebným směrem, v této oblasti působení vedení školy byly zjištěny určité rezervy.

Další kontrolní mechanismy kvality práce nejsou vzhledem k typu školy využívány.

Kontrola svěřených hospodářských prostředků náleží řediteli školy. V loňském školním roce se uskutečnila kontrola využívání finančních prostředků pracovníky ŠÚ Kladno, kterou nebyly zjištěny nedostatky v čerpání těchto prostředků. Stejně tak z informací předložených ČŠI nebylo patrné neefektivní využívání svěřených hospodářských prostředků.

Auditorem realizovaný rozbor hospodaření školy za roky 1995, 1996, 1997 a první pololetí roku 1998 konstatoval závažné nedostatky bývalého vedení školy v nakládání s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu, podobně vyzněl *Protokol z kontroly postupu přípravy, realizace a financování staveb ve škole* realizovaný ORK MŠMT ČR v únoru a březnu 1998.

Kontrolní systém je vytvořen. Jeho funkčnost však není dostatečná, oblast je celkově hodnocena jako dobrá.

Celkové hodnocení kvality řízení

V oblasti řídicí práce byl konstatován soulad mezi pozitivy a negativy. Oblast je hodnocena průměrně.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinně vedená dokumentace školy vyplývající z ustanovení právních norem
- podpůrný materiál vedení školy týkající se plánování a kontroly pedagogického procesu
- MŠMT ČR schválené učební dokumenty vybraných vzdělávacích programů vyučovaných ve škole
- výroční zpráva o činnosti školy a o hospodaření školy za školní rok 1998/99
- podkladová dokumentace žáků školy týkající se jejich odměňování za produktivní práci

ZÁVĚR

Podmínky vzdělávání:

Ve střední škole byly zjištěny velmi dobré materiální podmínky pro teoretickou výuku zvolených vzdělávacích programů spočívající v esteticky velmi pěkném a čistém prostředí ve všech částech školy (včetně odloučených pracovišť). Výuka odborného výcviku probíhá požadovaným způsobem ve vyhovujících pracovištích.

Materiální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Personální zajištění výuky jak předmětů teoretických, tak odborného výcviku je z hlediska kvalifikovanosti sboru vyučujících i mistrů odborného výcviku na velmi špatné úrovni; ve škole působí jediný učitel - absolvent studia speciální pedagogiky z celkového počtu 57 pedagogických pracovníků.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako ještě vyhovující.

Průběh vzdělávání:

Kvalita výchovně-vzdělávací práce je závislá na pedagogických schopnostech každého učitele a mistra odborného výcviku.

Celkem bylo na středním stupni hospitováno ve 14 hodinách teoretického vyučování a 5 hodinách odborného výcviku. Hodnocení hodin je od velmi dobrých po vyhovující s převahou hodnocení průměrných a vyhovujících.

Celkově je průběh vzdělávání hodnocen jako velmi dobrý (výuka odborného výcviku), jako dobrý a jako vyhovující (výuka teoretických předmětů) s převahou hodnocení vyhovujících.

Úroveň výchovně vzdělávacího procesu v ZvŠI je hodnocena průměrně. Materiální podmínky jsou průměrné, personální podmínky vyhovující (výuka ve škole) a nevyhovující (internát), používané metody a formy práce vyhovující, motivace a interakce velmi dobré, interakce a komunikace průměrné.

Řízení školy:

Pro úspěšné řízení jsou ve škole vytvořeny podmínky spočívající ve vypracování pravidel a v dodržování právních norem.

V práci školy byla zaznamenána pozitiva spočívající v zajištění plynulého průběhu výuky, v organizaci odborného výcviku a v odměňování žáků za produktivní práci. Nejdůležitějším úkolem vedení školy je doplnění pedagogického sboru učiteli i MOV se splněnými kvalifikačními podmínkami a zlepšení kvality práce současných vyučujících takovým způsobem, aby pedagogický proces probíhal efektivně a v souladu s poznatky moderní speciální pedagogiky.

Úroveň řídicí práce je hodnocena průměrně, rovnováha pozitiv i negativ.

Při kontrole efektivnosti využívání hospodářských prostředků přidělených ze státního rozpočtu nebyly zjištěny nedostatky v jejich čerpání.

Doporučení řediteli školy:

- výrazně zlepšit personální podmínky výuky teoretických předmětů i odborného výcviku učiteli - absolventy studia speciální pedagogiky v obou stupních školy
- kvalifikovanou kontrolou zvýšit úroveň práce pedagogů
- zajistit splnění učebních osnov ve třídách zvláštní školy a praktické školy
- zabezpečit, aby všichni vyučující dbali na řádné evidování nepřítomnosti žáků ve vyučovacích hodinách

Doporučení zřizovateli školy:

- vzhledem k specifikům zřídit ZvŠI v Bělči jako samostatný právní subjekt

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Vladimír Krieg	dr. Vladimír Krieg v. r.
Členka týmu	Mgr. Iva Kadeřábková	Iva Kadeřábková v. r.
Členka týmu	Mgr. Jiřina Veselá	Jiřina Veselá v. r.

V Příbrami 29. listopadu 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. 12. 1999

Razítko

Ředitel školy

Podpis

PaedDr. Petr Trachta

Petr Trachta v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Kladno	1999-12-22	025 347b/99-2165
Zřizovatel: MŠMT ČR	1999-12-22	025 347c/99-2165

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nebyly podány